

L'educació a Cambridge⁶

ESYLLT T. LAWRENCE

Quan els meus amics dels *Quaderns* em van demanar, com a deixeble d'una de les universitats europees més antigues, una descripció de la seva organització, em vaig sentir una mica anguniosa. Un exalumne de la Universitat de Cambridge no pot menys d'evocar la seva època escolar amb una mena de violència: pot sentir per ella una nostàlgia indecible o un profund amor, o bé una gran vergonya davant les ximpleries sense nombre que va cometre; en fi, qualsevol cosa menys indiferència. ¿Com dissecar aquells anys turbulents i febrils passats sota la quietud paradoxal de les ombres que projecten pels estrets carrers els vells edificis d'aire monestirívol? A les dues ribes del Cam, a la primavera, els Col·legis pensívols despleguen els seus prats seculars, glòria d'Anglaterra, fins a l'aigua mateixa, i prodiguen les flors de l'estació, però només les més petites, les més delicades. El riu és verd perquè reflecteix els desmais que llepen les aigües des de temps immemorials. Aquí, els estudiants d'avui passen somniosos en els seus raï i les seves barques encoixinades, potser escoltant harmonies de Glück que els arribaran a través del riu i des d'un altre rai. O meditant el discurs que pronunciaran en una reunió de club, a la tarda; o potser només pensant que faran tard al *cocktail party* anunciat a dos quarts de sis. Aquests són els famosos *Backs* de Cambridge, una de les meravelles angleses. A darreries de maig, a la vetlla,

---

6. «L'educació a Cambridge» *Quaderns de l'Exili*, núm. 20 (juny 1946), pp. viii-xix i xv.

si algú passa pels *Backs*, es meravellarà en veure les ribes del riu cobertes d'escolars silenciosos ajaguts a l'herbei; i, retirant-se lentament sota els ponts dels Col·legis, les enceses dels raïns de la *Madrigal Society* des d'on les darreres notes de les cançons antigues es perden en la distància.

Les agulles de la capella del *King's College*, entrellucades, es destaquen com randes fredes de gebre contra el cel, amb un toc picantment femení, mentre les campanes de cada Col·legi, cadascun amb la seva pròpia sonoritat, tritllegen amb suavitat a través de les boires eternes dels aiguamolls, on viuen els mussols.

El sistema educatiu a Cambridge, així com a Oxford, reposa sobre el caràcter residencial de la Universitat i en l'educació individual basada en els preceptors (*tutors*). Alguns es pregunten: si Cambridge i Oxford només tenen Col·legis, ¿on és la Universitat? Bé; la Universitat de Cambridge —com la d'Oxford— és un conjunt de Col·legis autònoms, independents entre sí, amb les seves pròpies tradicions i història, i tots fundats en èpoques distintes. Alguns tenen major prestigi que d'altres: potser *King's* i *Trinity* estan considerats com els millors avui en dia, però aquest prestigi fluctua i varia d'un segle a l'altre. A part d'una quota insignificant del Govern, cada Col·legi té independència econòmica, ja que perceben ingressos de moltes menes de béns i finques que són propietat seva. Tanmateix, voldria aclarir que la Universitat existeix en les conferències comunes i en els exàmens generals. La Universitat també ofereix als estudiants biblioteques riquíssimes, que completen les de cada Col·legi. No crec que ningú negui els grans avantatges que comporta la universitat residencial, comparada amb la que no ho sigui. El jove estudiant, en arribar a Cambridge, es troba amo absolut de dues habitacions completament inviolables. Té davant la perspectiva d'una llibertat il·limitada, que li puja al cap el primer any. Però aprendre de ser lliure, ¿no és la part més important de l'educació de tot home i de tota dona? Per estranyes que podran semblar les seves idees en els ambients d'origen —ja sigui un poblet perdut de Sussex, una llar frívola de gran ciutat, o la monotonia aplanadora d'un raval londinenc—, a Cambridge la llavor del seu pensament trobarà un lloc i un ambient adequats on créixer. Per brillant que hagi estat a la seva escola, aquí es trobarà entre altres

encara més brillants, lliçó força saludable a molts. ¡Qui oblidaria el gaudi i l'emoció de les discussions sobre tantes i tantes qüestions, asseguts prop del foc espeternegant de la llar en una habitació d'estudiant, amb esperits afins, bevent te xinès i rosegant galetes inacabablement, fins ben entrada la matinada! Allí es tenia ocasió de conèixer moltes persones interessants. Quan em vaig assabentar pels diaris del suïcidi de Virginia Woolf, l'any 1941, em va retornar la visió de quan les seves nebodes em van convidar a conèixer-la, un capaltard de novembre. Totes estàvem assegudes a terra al voltant de la llar, en l'habitació d'Anne, amb els llums apagats, fumant petits cigars —“costum favorit de Virgínia”, segons em va dir Anne—. Des d'on jo m'estava, veia com les flames acusaven el seu ben dibuixat perfil i s'il·luminava el seu suau cabell, que començava a blanquejar. Ni una ombra, en la seva cara vivaç i enèrgica, de la tragèdia que l'havia d'emportar uns quants anys més tard... En una universitat residencial fins les hores del menjar són emocionants i formen una part essencial de l'educació, ja que els àpats es fan en comú i sempre es troben estudiants de totes menes que parlen de coses tan allunyades de les pròpies aficions habituals, que, en qualsevol altra universitat, no ens arribarien mai a ser coneguts. Sobretot, recordo les xerradetes d'una geòloga que em parlava amb viva passió de les teories de Wegener, de les quals no havia sentit mai parlar abans.

Educació i diversions són allí inseparables. Tots els millors conjunts o companyies ens visitaven —de teatre, de ballet, de concerts d'òpera—, i teníem el millor que Londres ens hagués pogut oferir. A l'hivern hi havia balls cada nit; i, sobretot, aquella institució tan pròpia de Cambridge, els *bottle-party*, als quals s'assistia amb una forta emoció intel·lectual i juvenívola. Aquestes festes, molt concorregudes els primers mesos del curs, acabaven per no interessar, a causa del costum.

A Cambridge són molt importants els clubs, amb locals propis. Cada estudiant pot pertànyer a diversos. En mencionaré només uns quants: tota mena d'associacions religioses, clubs polítics des dels més conservadors fins als comunistes —encara tothom recorda John Cornford, poeta i historiador brillant, president del Club Socialista, que va morir a la guerra d'Espanya l'any 1937, quan estava en el seu tercer any; societats

anomenades *debating*; societats d'art, dramàtiques, científiques, esportives, de tot, en una paraula, sense que en faltessin d'equitació, de tir, de rem i de vol. Molts amics meus van ser membres del Cos Universitari d'Aviació, i, per tant, van entrar tot seguit com a pilots a la R.A.F. en esclatar la guerra el 1939. Molts han mort. Hi havia societats de música —coral i instrumental—, i fins clubs especialment dedicats a un sol compositor. Cada assignatura tenia la seva pròpia societat escolar. Les reunions tenien lloc a tota hora, fins i tot esmorzant. Aquesta febril activitat intel·lectual és solament possible en una universitat residencial. Els savis més distingits de tot el país acostumen a prendre part en les esmentades reunions escolars. Aquesta breu relació de societats universitàries no seria completa sense parlar de la *Cambridge University Union*, els debats de la qual, molt formals i portats d'acord amb la més pura tradició parlamentària, són un magnífic camp d'entrenament per als futurs homes d'Estat, i, cada any, algunes de les personalitats polítiques més destacades són invitades a prendre-hi la paraula. La universitat residencial, en sostreure l'estudiant a tota influència aliena —familiar, de classe, de comarca—, el fa més apte i més dotat.

Anem a parlar ara del sistema de *tutors* (o educació individual a càrrec d'un professor). Aquest sistema és car, primer per als estudiants que han de pagar quotes elevadíssimes —després veurem aquest aspecte— i, també, pels sous dels professors, que han de ser prou ben pagats per poder dedicar tot el seu temps a l'ensenyança i això d'una manera socialment prestigiosa. M'escandalitza el poc prestigi social dels professors en altres països. Però tornem al nostre sistema. En primer lloc, l'assistència a les classes no és obligatòria més que per als estudiants de ciències —es comprèn que l'experimentació no pot deixar-se a l'individu isolat, i, a més, els llibres de ciència mai no estan al dia—; per a tots els altres és lliure i condicionada al seu interès per les explicacions del professor. Solament és obligatori el sistema dels *tutors*, segons el qual cada alumne ha d'escriure almenys un assaig breu —amb aparat crític i lectures suficients— cada setmana, i ha de ser sotmès al preceptor (*tutor*) qui l'estudia i el discuteix després amb l'alumne amb molt de compte. Alguns estudiants sortosos tindran com a preceptor l'autoritat màxima d'Europa en aquella especialitat i, és

clar, un sol estudiant té diversos preceptors que li expliquen diverses parts d'una sola assignatura. Si vol, també podrà demanar el consell d'un altre preceptor especial —per exemple, en Llengües Modernes, l'estudiant que volgués conèixer, a més d'un idioma determinat, la seva història—.

He fet notar que el sistema dels *tutors* resulta caríssim. És una contradicció curiosa que, malgrat que Cambridge, i la seva universitat germana d'Oxford, es consideren —i ho són, en certa manera—, els puntals de les classes dirigents angleses, viuen allí les tradicions democràtiques més vigoroses d'Europa entera. Crec que hi ha pocs altres centres d'ensenyament superior on l'estudiant intel·ligent, però mancat de mitjans necessaris, no solament pugui entrar a la universitat, sinó que compti amb tants privilegis. Una beca a Cambridge no és cap caritat. Les *Public Schools* més cares del país tenen a honor que alguns dels seus estudiants més brillants passin l'examen que atorga el dret a beques, perquè un becari, no solament obté honors i avantatges de tipus personal, sinó que el Col·legi on ha estudiat en veu acrescoda la seva importància. Els diners que comporta una beca no són percebuts pels estudiants rics, però en tot cas, perdura l'honor d'haver-la guanyada. Si l'estudiant becari no compta amb béns de fortuna, el seu Col·legi li passarà una pensió sense que, mai, se sàpiga si és un estudiant ric o pobre. Aquesta quantitat, la rep fraccionada cada trimestre, per correu, d'una manera diríem impersonal.

L'anglès sempre ha estat una mena de plaga per a Europa, que recorre com a viatger de cap a cap. L'estudiant universitari no és pas una excepció en aquesta regla. La noble tradició de l'estudiant medieval que va per Europa, si es vol amb vestits fets un parrac, buscant informació i coneixement, viu encara a Anglaterra. Tots els estudiants procuren passar les seves vacances a l'estranger, encara que sigui viatjant en camions de càrrega. Recordo com, l'agost de l'any 1939, en passejar-me pel bulevard de Saint Michel, era com caminar per la King's Parade o per la High Street d'Oxford, a causa de les moltes cares conegudes. Els viatges són el complement necessari d'una educació que té com a norma preparar homes i dones per a la vida de relació.

Es difícil descriure els sentiments amb els quals es mira endarrera, cap als anys de Cambridge. Solen existir dos tipus generals de reacció:

la de l'estudiant etern, que no deixa mai més d'enyorar la manca de responsabilitat dels seus anys estudiantívols i que es troba incapaç d'ajustar-se a la lluita de la societat adulta; i la del que ho deixa tot, com una joveneta que desa per a sempre el seu primer vestit de ball amb totes les seves il·lusions. Ni tota l'enyorança del món podria retenir les especials condicions d'aquella societat essencialment jovenívola, i res no resulta més grotesc i beneitó que el simiejar la ingènua expectació del jovenet. Recordo la darrera nit dels meus dies escolars, sota l'ombra de l'aplanador desastre de Dunkerke. Era ja molt tard quan mirava des de la meva glorieta els jardins i els horts florits del Newnham College, i em sentia com penetrada dels records de tot el que havia viscut allí i de la seguretat que estava a punt de deixar-ho per a sempre. Crec que vaig sentir com un alleujament en pensar que el matí em portaria un oreig fresc d'un altre món. Hi havia massa espectres, allà sota, en el jardí, i m'eren un pes a l'ànima.

En aquell moment —ho vaig saber més tard—, molts dels meus amics i condeixebles jeien erts, damunt les platges de Dunkerke.